

Udskriftsdato: mandag den 12. januar 2026

CIR1H nr 10497 af 14/12/2016 (Historisk)

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Drab (§§ 237-241)

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: CMS VB 6429

Senere ændringer til forskriften

CIR1H nr 10285 af 01/12/2022

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Drab (§§ 237-241)

Revideret 14. december 2016

1. Overblik og tjekliste

2. Politiets efterforskning og sagsbehandling

2.1. Fremskaffelse af oplysninger til brug for vurdering af frakendelsesspørgsmål efter arvelovens § 48

Efter arvelovens § 48, stk. 1-2, kan det ved dom bestemmes, at en gerningsmand fortaber retten til at få arv, forsikringssummer, pensioner eller andre ydelser, der var afhængig af en anden persons død, såfremt gerningsmanden har

- begået en forsætlig overtrædelse af straffeloven, som har medført en andens død,
- forsøgt at dræbe en slægtsarving,
- øvet vold mod en slægtsarving,
- groft krænket en slægtsarving, eller
- truet en slægtsarving på strafbar måde.

På samme måde kan det bestemmes, at gerningsmandens arv eller andel i forsikringssummer, pension eller andre ydelser efter en anden ikke må forøges som følge af lovovertrædelsen.

Se nærmere herom i pkt. 4.1.

Oplysninger om de ydelser, der er opregnet i § 48, stk. 1-2, kan fås ved henvendelse til skifteretten og skattemyndighederne.

Det skyldes, at alle ydelser, der svares arveafgift af, skal være skifteretten bekendt, også selv om ydelsen tilfalder den begunstigede udenom boet.

På samme måde er SKAT i besiddelse af oplysninger om udbetaling af beløb, som der skal betales skat af.

Oplysninger om andre ydelser må fremskaffes på anden måde, f.eks. ved at gennemgå afdødes papirer, ved at kontakte afdødes faglige organisation eller ved at afhøre sigtede eller vidner.

For så vidt angår ATP-ydelser, skal ATP snarest kontaktes og anmodes om at tilbageholde beløbet, indtil sagen er afgjort.

Når det er klarlagt, hvilke ydelser der vil komme til udbetaling, skal udbetaleren anmodes om at tilbageholde beløbet, indtil sagen er afgjort.

Se i øvrigt pkt. 4.1. om reglerne om rettighedsfrakendelse i medfør af arvelovens § 48.

3. Forberedelse

3.1. Nedlæggelse af påstand om rettighedsfrakendelse efter arvelovens § 48

Der skal nedlægges påstand om frakendelse i medfør af arvelovens § 48, med hensyn til beløb, der hver for sig er på over 1.000 kr.

Frakendelsespåstanden formuleres således:

»Der nedlægges påstand om, at tiltalte i medfør af arvelovens § 48, stk. 1, frakendes retten til arv, forsikringssummer, pensioner eller andre ydelser, der er afhængig af s død, og hans/hendes arv eller andel i forsikringssummer, pension eller andre ydelser efter en anden person ikke må forøges som følge af lovovertrædelsen.«

»Der nedlægges påstand om, at tiltalte i medfør af arvelovens § 48, stk. 2, frakendes retten til arv, forsikringssummer, pensioner eller andre ydelser, der er afhængig af s død.«

Se pkt. 4.1. om reglerne om rettighedsfrakendelse i medfør af arvelovens § 48.

3.2. Anvendelse af retsmedicinske erklæringer til at belyse, om et offer har været i livsfare

Retsmedicinske erklæringer anvendes blandt andet til at belyse, om et offer har været i livsfare.

Retslægerådet har oplyst over for Rigsadvokaten, at Retslægerådet og De Retsmedicinske Institutter med virkning fra sommeren 2016 som udgangspunkt vil anvende følgende formuleringer i udtalelser, der omhandler spørgsmål om livsfare:

- 1) Personen er/har været i livsfare, fordi
- 2) Personen kan have været i livsfare, idet...

Formuleringen er/har været i livsfare anvendes, når det har været nødvendigt med behandling inden for minutter eller højst timer for at redde personens liv.

Formuleringen kan have været i livsfare anvendes dels, når personen ville dø i løbet af nogen tid uden behandling, dels når personen kun ved et tilfælde ikke blev påført en livstruende læsion.

Anklagemyndigheden skal ved vurderingen af, om der skal rejses tiltale for forsøg på manddrab, jf. straffelovens § 237, jf. § 21, fortsat foretage en konkret vurdering af, om betingelserne herfor er opfyldt, herunder spørgsmålet om forsæt.

4. Jura

4.1. Rettighedsfrakendelse efter arvelovens § 48

Det kan ved dom bestemmes, at en person, der har begået en forsætlig overtrædelse af straffeloven, som har medført en andens død, fortaber retten til at få arv, forsikringssummer, pensioner eller andre ydelser, der var afhængig af den dræbtes død. Det følger af arvelovens § 48, stk. 1.

På samme måde kan det bestemmes, at den pågældendes arv eller andel i forsikringssummer, pension eller andre ydelser efter en anden ikke må forøges som følge af lovovertrædelsen.

De ydelser, der typisk er omfattet, er forsikringssummer (livsforsikringssummer, gruppelivsforsikringer mv.), pensioner, herunder kapital- og ratepensioner, og andre ydelser, der kommer til udbetaling som følge af dødsfaldet, herunder f.eks. udbetalinger fra Lønmodtagernes Dyrtidsfond, ydelser efter ATP-lovens kapitel IV, ægtefællepension og efterindtægt efter tjenestemandsløvgivningen, arbejdsmarkedspension mv.

Adgangen til frakendelse opstår navnlig i sager om forsætligt drab (straffelovens § 237), men også sager om forsætlig vold med døden til følge (straffelovens § 246) vil kunne danne grundlag for frakendelse, se eks. U 2001.508Ø.

Der skal nedlægges påstand om frakendelse i sager om forsætligt drab i alle tilfælde, hvor drabet udløser arv eller andre ydelser, der tilfalder gerningsmanden.

Det må ud fra en konkret vurdering afgøres, om der bør nedlægges påstand om frakendelse i andre tilfælde end forsætligt drab.

Det kan endvidere ved dom bestemmes, at en person, der har forsøgt at dræbe en slægtsarving, øvet vold mod eller groft krænket den pågældende eller truet vedkommende på strafbar måde, fradømmes retten til arv, forsikringssummer, pensioner eller andre ydelser, der er afhængige af den pågældendes død. Det følger af arvelovens § 48, stk. 2, og skal ske efter den forurettedes anmodning.

Slægtsarvinger er arvingerne efter lovens §§ 1-4 (børn, forældre, bedsteforældre og adoptivbørn).

Udtrykket ”groft krænket” omfatter grove freds- og ærekrænkelser, ulovlig tvang, jf. straffelovens § 260, vanrøgt, jf. straffelovens § 213, ulovlig frihedsberøvelse, jf. straffelovens § 261 eller hensættelse i hjælpeløs tilstand, jf. straffelovens § 250 (L 100 af 6. december 2006, de specielle bemærkninger til § 48). Også grovere sædelighedsforbrydelser, herunder incest, voldtægt og samleje med en mindreårig, jf. straffelovens § 210, 216 og 222 må antages at være omfattet.

Frakendelse kan ske, selv om gerningsmanden findes straffri i medfør af straffelovens § 16.

Se i øvrigt pkt. 2.1 om politiets efterforskning og sagsbehandling og pkt. 3.1. om anklagemyndighedens forberedelse.

5. Straf og andre retsfølger

5.1. Strafpåstande i sager om drab efter § 237

- Drab på en ægtefælle eller samlever
 - Som udgangspunkt skal anklagemyndigheden nedlægge påstand om 12 års fængsel svarende til udgangspunktet i andre drabssager, jf. U 2010.119H.
- Drab på et barn
 - Som udgangspunkt skal anklagemyndigheden nedlægge om 14 års fængsel, jf. til U 2005.902/2H.
 - Er barnet blevet dræbt i forbindelse med en seksualforbrydelse, bør udgangspunktet være fængsel på livstid.
 - Se Rigsadvokatens videnspakke ”Vold mod og drab på børn”. Videnspakken indeholder bl.a. udvalgte domme og kendelser, forarbejder, artikler, litteratur mv.

5.2. Strafpåstande i sager om uagtsomt manddrab efter § 241

- Uagtsomt manddrab ved hensynsløs kørsel
 - Se rigsadvokatmeddelelsen afsnittet om Færdsel - Hensynsløs kørsel (fl § 118, stk. 5) og straffelovens § 241, § 249 og § 252)
- Uagtsomt manddrab ved spirituskørsel
 - Se rigsadvokatmeddelelsen afsnittet om Færdsel - Spirituskørsel (fl § 53)

6. Efter dom

6.1. Domme til Vidensbasen

Det skal overvejes, om dommen er egnet til at indgå i anklagemyndighedens Vidensbase.

En dom kan være egnet til Vidensbasen, hvis den belyser strafniveauet eller praksis for rettighedsfrakendelse mv. inden for et sagsområde, eller hvis dommen belyser problemstillinger af generel/principiel betydning for retstilstanden. Samtidig kan en dom være egnet, hvis den vedrører et område, som ikke allerede er dækket på Vidensbasen.

Kun endelige domme må indsendes til Vidensbasen.

Skemaer til indsendelse af domme til Vidensbasen findes i Vidensbasen på AnklagerNet.

6.2. Underretning om frakendelse efter arvelovens § 48

De pågældende forsikringsselskaber, pensionskasser mv. samt skifteretten skal underrettes, når der ved endelig dom er truffet afgørelse om frakendelsesspørgsmålet.

7. Love og forarbejder

Hovedlove

- Lov nr. 515 af 6. juni 2007 – Arveloven

Relevante forarbejder

- Betænkning nr. 1473/2006 om revision af arvelovgivningen
- Lovforslag L 100 af 6. december 2006 - forslag til arvelov

Domme

- U 2010.119H
- U 2005.902/2H

Praksisoversigter

- Rigsadvokatens videnspakke ”Vold mod og drab på børn”

Rigsadvokaturen, den 14. december 2016

RIGSADVOKATEN

/ Rigsadvokaten